

Dr. Branislav Đurđev–dr. Saša Kicošev

A DUNA–KÖRÖS–MAROS–TISZA ÚJ EURORÉGIÓ ÉS A TUDOMÁNYOS EGYÜTTMŰKÖDÉS

Napjainkban sok szó esik Európáról mint régióról. Tekintet nélkül e koncepció számos negatív és lehetséges negatív mellékszövegére, a régiókról (a modern Európáról alkotott helyzetismeretünk szerint) továbbra is szó lesz, és e témáról egyre többet fognak írni. A regionalizálódás folyamatban van, és egyre fokozódik a jövőben a határ menti vitás kérdések megoldásával együtt. Eppen ebben az időpontban Európának e része a politikai és a tudományos nyilvánosság figyelmének középpontjában áll. Ebben a térségben gyakran vagyunk tanúi félreértéseknek, téves magyarázatoknak és a tárgyi ismeretek hiányának. Végül ideje, hogy együttesen valamit mondjunk magunkról. Eddig a fenti témáknak a nemzetközi tudományos együttműködésből való kizorítása folytán ez elmaradt.

A szomszédok közötti nemzetközi tudományos együttműködés fokozása érdekében a temesvári Nyugati Egyetem Földrajz Tanszéke 1994-ben A kárpát–dunai térség földrajzi kutatásai hangzatos címmel megszervezte az első regionális konferenciát. A fenti kezdeményezés helyes lépésnek bizonyult. Az újvidéki és a szegedi földrajztudósok a határ menti régiókban megszervezték saját tanácskozásukat. Kezdetben a résztvevők tudományos érdeklődése csupán az anyaországi lokalitásokra korlátozódott. Az együttműködés második szakasza Bánát, a közös: román, jugoszláv, magyar történelmi provinciák együttes és párhuzamos kutatása volt.

A harmadik konferencia sajátos témája a Duna–Maros–Körös–Tisza geökonómiai térség tartós fejlődése volt, amely fokozatosan, a hat éve tartó élénk együttműködés folyamán alakult ki. Ez annak a közös felismerésnek az eredménye, hogy a tudósoknak rá kell mutatniuk: szükség és lehetőség van egy modern európai provincia, azaz az eurorégió megteremtésére. Be kell valánunk, hogy a tudósok kissé késnek a politikusok mögött. Tudniillik, a romániai Arad, Temes, Hunyad, Krassó-Szörény, továbbá a magyarországi Bács-Kiskun, Csongrád, Békés, Jász-Nagykun-Szolnok megyék, valamint a jugoszláviai Vajdaság Autonóm Tartomány képviselői 1997 végén aláírták a régió együttműködéséről szóló jegyzőkönyvet.

A legutóbbi konferenciát a három egyetem közösen szervezte meg, és hozzájuk csatlakozott a Thübingeni Egyetem Földrajzi Intézete is. A konferenciát 1998. május 29-e és június 1-je között Temesváron tartották meg mintegy száz geográfus részvételével. Tíz dolgozatot a plenáris szekció ülésén ismertettek,

és csaknem hetven poszteres előadás is elhangzott. A plenáris szekció fő témája az új eurorégió megalakulása volt.

Csak a legfontosabb felszólalókat és beszámolójukat soroljuk fel: H. Forster beszámolt a középkelet- és délkelet-európai országoknak az Európai Unióhoz való csatlakozási problémáiról. V. Coifan dicsérően szólt a Duna–Körös–Maros–Tisza régióban folyó együttműködésről. H. Reiser ismertette az új európai földrajzi konstellációt. P. Deiza és V. Aleksandrescu bíralták az új eurorégió földrajzi elhelyezkedését, és azt javasolták, hogy ehhez az eurorégióhoz csak Arad, Temes, Bács-Kiskun, Csongrád és Békés megyék, valamint Vajdaság Autonóm Tartomány tartozzanak. V. Surd Bánát három térségi egységéről beszélt. Balassa S. a nyugati régió fejlődésének regionális gazdasági koncepcióját taglalta. O. Mandrut és A. Ardelean rámutattak a romániai Arad–Zaránd zóna és a Duna–Körös–Maros–Tisza régió területi egybetartozására.

A plenáris záróülésen megválasztották a Tudományos Tanácsot, amelynek javasolnia kell a Duna–Körös–Maros–Tisza új eurorégió című projektum kidolgozásához alkalmazandó módszereket és a projektum tervezetét. H. Foster, az Európai Unió Tudományos Tanácsának tagja, a projektum kidolgozásával megbízott Tanács tagja az Unió Tudományos Tanácsának ülésén javasolni fogja, hogy a Tudományos Tanács fogadja el a szóban forgó projektumot, és nyújtson hozzá pénzügyi támogatást is.

A kutatások kezdetéhez a legfontosabb eredmény mindhárom félnek a projektum céljaival és tartalmával kapcsolatos egyetértése. A projektumon folytatott egyévi munka eredményeként a kutatók gyakran találkoztak, mintegy tíz dolgozatot jelentettek meg, és még 20 dolgozat nyomdai előkészítését végezték el. Erre az évre romániai, magyarországi és jugoszláviai tudományos tanácskozások megtartását tervezzük.

A projektum eredménye azonban nem Bánát könyvből való megismerése lesz. Bánát földrajzi, természeti és népességi potenciáljának nemcsak jelentős gazdasági múltja, hanem jelene és jövője is van Közép-Európában. Bánát komparatív előnyeit a piackutatásban is fel kellene dolgozni. A fenti kutatás ehhez új tudományos alapot.